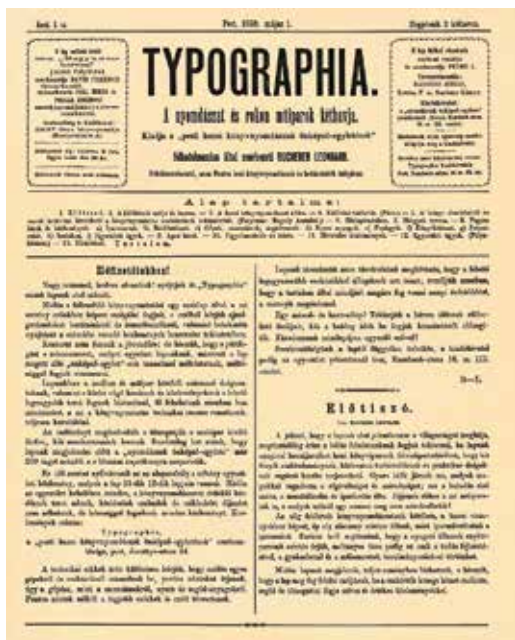

A szakmai sajtó első évtizedei

Szerkesztő: **Tancsa Ágnes**

Gécs Béla Magyar Grafika 2004/6. lapszámában megjelent Szakirodalmunk lapjai, folyóiratai a kezdetektől napjainkig című írása nyomán.

„Az 1860-as években széles körű mozgalom indult a magyar nyelvű nyomdászati szakirodalom megeremtéséért. Aranyossy Lajos (1837–1894) nyomdász 1863-ban Nagykanizsán adta ki *A magyar nyomdászat jelen állása* című művecskéjét, melyben az akkori nyomdaviszonyok bajait szellőztette, s javaslatokat tett az orvoslásra”

– írta Gécs Béla a Magyar Grafika 2004/6. számában megjelent nyomdászattörténeti összeállításában.

Aranyossy egy balsikerű próbálkozás után sem mondott le arról, hogy magyar nyelvű nyomdászati szakfolyóiratot indítson. 1865 márciusá-

ban újabb kísérletet tett a *Nyomdászati Füzetekkel*, amely a tervek szerint szakmai kérdésekkel foglalkozott volna, évente tíz füzetben. A kezdeményezés azonban a szak társak érdektelensége miatt meghiúsult: a meghirdetett határidőig mindössze négy előfizető jelentkezett.

Az első magyar nyomdász szaklap végül Tóth István, az egri líceumi nyomda igazgatójának köszönhetően született meg, aki felvállalta a kiadás minden kockázatát. A *Gutenberg* mutatóváltásának 1865-ös évében, első rendes száma 1866. január 1-jén jelent meg Egerben. A lap két évet élt meg; negyvennyolc száma havonta kétszer jutott el az olvasókhöz.

1869-ben újabb, immár hosszú életű fejezet kezdődött: május 1-jén megjelent a *Typographia* első száma. A lap a nyomdai munkásság társadalmi, kulturális és gazdasági kérdései mellett szakmai témákkal is foglalkozott, és – egy rövid névváltoztatástól eltekintve – évtizedeken át meghatározó fóruma maradt a szakmának.

A század utolsó évtizedeiben tovább gazdagodott a szakmai sajtó. 1888-ban indult a *Magyar Nyomdászat*, Pusztai Ferenc szerkesztésében, elsősorban a nyomdászati szaktechnika fejlesztését szolgálva. 1891-ben követte a *Grafikai Szemle*, amely közel fél évszázadon keresztül szolgálta a szakmai kultúra és a továbbképzés ügyét, és amelyet Gécs Béla a korszak egyik legnívósabb szakfolyóirataként említ.

A 20. század első évtizedeitől egyre több, eltérő célú szaklap jelent meg. A *Litografia* 1904-ben indult, majd az 1920-as és 1930-as években többek között a *Nyomda- és Rokonipar*, a *Sokszorosító Ipar*, a *Grafikus Művezető*, a *Gépmester* és a *Grafikai Figyelő* gazdagította a szakmai sajtót. Egy részük elsősorban műszaki, szakmai vagy nyelvi kérdésekkel foglalkozott, mások munkaadói vagy munkavállalói érdekképviseleti lapként főként gazdasági témákat tárgyaltak, de ezekben is rendszeresen helyet kaptak szaktechnikai és szaktörténeti írások.

MÁR VOLT EGY MAGYAR GRAFIKA

1920 januárjában indult el a *Magyar Grafika*, a grafikai iparokat és a nyomdászati szakkultúrát szolgáló folyóirat. Eleinte évente tíz, később hat, vaskosabb és tartalmasabb A4-es szám jelent meg. A lap hamar népszerűvé vált; karácsonyi számai valóságos szakmai eseménynek számítottak a nyomdászok körében.

Kiadó-szerkesztője Bíró Miklós, felelős szerkesztője Wanko Vilmos mesterszedő volt, főmunkatársként Gondos Ignác és Kun Mihály dolgozott mellette, később Gondos helyét Novák László vette át. Külső munkatársai között olyan nevekkkel találkozunk, mint Kner Imre, Bálint György és Rabinovszky Máriusz.

A Magyar Grafika egyszerre volt a nyomdaipar, a könyv- és a reklámművészet folyóirata. Szerkesztése és nyomdai kivitele elérte a kor nemzetközi színvonalát. Német nyelvű melléklete, az *Ungarische Graphik* kivonatos fordításokban külföld felé is közvetítette a magyar szakmai írásokat. A lap kezdetől fontosnak tartotta az utánpótlás nevelését és a továbbképzést: rendszeresen közölt oktató jellegű írásokat és tipográfiai mellékleteket.

A gazdasági világválság azonban a Magyar Grafikát sem kímélte. Tizenhárom év után, 1933-ban megszűnt, és ezt követően több mint

egy évtizedig a *Typographián* kívül nem jelent meg magyar nyomdászati szakfolyóirat.

1948-ban indult a *Papír és Nyomdatechnika* című szaklap, amely nyolc évfolyamon át szolgálta a papír- és nyomdaipar szakmai közönségét, majd 1957 novemberében átalakult két önálló szaklappá: *Papíripár* és *Magyar Grafika*.

A kétezres évek elejére a hazai nyomdászati szaklapok köre ismét sokszínűvé vált. A nagy múltú *Typographia* Persovits József felelős szerkesztésében, valamint a *Magyar Grafika* Faludi Viktória főszerkesztésével a szakma hagyományait és korszerű technológiai ismereteit egyaránt közvetítette. Mellettük több, mára már megszűnt szaklap is fontos szerepet vállalt a nyomdaipar mindennapjainak dokumentálásában. A *Print & Publishing* Tolnai László ügyvezető és Rudolf Messer főszerkesztő irányításával, a *PRINTinfo* Korsós Ilona kiadóvezető-főszerkesztő munkájával, a *Nyomdavidvilág* pedig Szilágyi Tamás, dr. Endrédy Ildikó és dr. Schulz Péter szerkesztésében adott hírt a szakma aktuális eseményeiről, piaci és technológiai változásairól. Bár ezek a lapok ma már nem jelennek meg, évfolyamaik a magyar nyomdaipar egy-egy korszakának fontos lenyomatai maradtak.

